

Ikt. szám: 4-1/2015.

Szakmai beszámoló a Magyar Tudományos Akadémia Vas Megyei Tudományos Testülete 2014. évi és 2015. március hónapig végzett tevékenységéről

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Magyar Tudományos Akadémia Vas Megyei Tudományos Testülete (továbbiakban **MTA VATT**) 2013-ban *Együttműködési megállapodás-t* kötött (Ikt. szám: 61.360–19/2013.). Az *Együttműködési megállapodás* II. fejezete 2. pontja értelmében az **MTA VATT** köteles tevékenységéről írásos beszámolót készíteni és azt Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata részére megküldeni.

Az MTA VATT tevékenysége 2014-ben a beszámolási határidőig

Az **MTA VATT** működési rendjében 2014-ban jelentős változás történt. A szervezet 2014. június 30-án tartott közgyűlése új Alapszabályt fogadott el, amelyet a Szombathelyi Törvényszék 2014. december 15-én nyilvántartásba vett. A végzés 2015. január 15-én emelkedett jogerőre. Az **MTA VATT** 2014-ben kérte közhasznú jogállásának történelését is.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése Kulturális és Sport Bizottsága a 61703-3/2014. számú támogatási megállapodásban 150 000,- forint működési támogatást biztosított az **MTA VATT** 2014. évi működési költségei fedezésére. Az **MTA VATT** az Önkormányzati forrásátadásról szóló 47/2013. (XII.4.) számú önkormányzati rendelet 6. § (5) pontjának megfelelően elszámolási kötelezettségének határidőre eleget tett. A beszámolót és az elszámolást Szombathely MJV Polgármesteri Hivatal, Egészségügyi és Közszolgálati Osztály, Egészségügyi, Kulturális és Koordinációs Iroda elfogadta és a pályázatot lezárta (Ikt. szám: 61261-2/2015.).

2014-ban és jelen beszámolót megelőző időszakban az **MTA VATT** az alábbi rendezvényekkel járult hozzá Szombathely és Vas megye kulturális és tudományos életéhez.

AZ ÉV ÉLŐLÉNYEI 2014-BEN
című előadóülés

Az ülés helyszíne: Savaria Múzeum, Szombathely, Kisfaludy Sándor u. 9.

Az ülés időpontja: 2014. január 29. (szerda), 14:30

A résztvevőket Fodor István, a Klebersberg Intézményfenntartó Központ Szombathelyi Tankerületének igazgatója és Csapláros Andrea a Savaria MHV Múzeum igazgatója köszöntötte. Az ülést Dr. Vig Károly, az **MTA VATT** elnöke nyitotta meg.

Elhangzott előadások:

Dr. Vig Károly (Savaria Múzeum): *Az év rovára a földi poszméh*

Dr. Szinetár Csaba (Nyugat-magyarországi Egyetem SEK): *Az év hala a magyar bucó*

Dankovics Róbert (Savaria Múzeum): *Az év hullője a mocsári teknős*

Dr. Gyurác József (Nyugat-magyarországi Egyetem SEK): *Az év madara a túzok*

Keszei Balázs (Jurisich Miklós Gimnázium, Kőszeg): *Az év vadvirága a szibériai nőszirm*

Dr. Balogh Lajos (Savaria Múzeum): *Az év fája a mezei juhar*

Az előadóülést az **MTA VATT** és a Savaria MHV Múzeum közösen szervezte.

ÉLENJÁRÓ ELÖLJÁRÓK

című előadássorozat

Az ülés helyszíne: Savaria Múzeum, Szombathely, Kisfaludy Sándor u. 9.

Az ülés időpontja: 2014. szeptember 18. (csütörtök), 17:00

Elhangzott előadások:

Csapláros Andrea (Savaria Múzeum): *Hivatalviselés Rómában és a tartomány városaiban*

Sosztarics Ottó (Iseum Savariense): *Savaria városi előljárói*

Az ülés helyszíne: Savaria Múzeum, Szombathely, Kisfaludy Sándor u. 9.

Az ülés időpontja: 2014. október 2. (csütörtök), 17.00

Elhangzott előadások:

Dr. Kiss Gábor (Savaria Múzeum): *Kinek mit köszönhet a város? A város középkori földesurai*

Dr. Zágórhidi Czigány Balázs (Vas Megyei Kormányhivatal): *„Mi, szombathely város bírója, hegyestere és esküdtjei”. Szombathely előljárói a középkorban*

Az ülés helyszíne: Savaria Múzeum, Szombathely, Kisfaludy Sándor u. 9.

Az ülés időpontja: 2014. október 9. (csütörtök), 17.00

Elhangzott előadások:

Varga Eleonóra (Smidt Múzeum): *Pálya- és városképek. Szombathely polgármestereinek politikai portréi 1872–1914*

Kelbert Krisztina (Savaria Múzeum): *Háborúk és béke. Polgármesterek a két világháború közti Szombathelyen*

Az előadássorozat az MTA VATT támogatásával valósult meg.

SZENT MÁRTON, A KATONA

című előadóülés

Az konferencia helyszíne: Savaria Múzeum, Szombathely, Kisfaludy Sándor u. 9.

Az konferencia időpontja: 2014. november 11. (kedd), 14:00

A rendezvény fővédnöke Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter. A résztvevőket Csapláros Andrea, a Savaria MHV Múzeum igazgatója köszöntötte. Az ülést Dr. Vig Károly, az MTA VATT elnöke nyitotta meg.

Elhangzott előadások:

Csapláros Andrea (Savaria Múzeum): *A Római Birodalom a 4. században*

Dr. Mráv Zsolt (Magyar Nemzeti Múzeum): *Római katonaság Pannóniában a 4. században*

Sosztarics Ottó (Iseum Savariense): *Savaria a 4. században*

Dr. Kiss Gábor (Savaria Múzeum): *A katona apa és katona fia*

Dr. Tóth Endre (Magyar Nemzeti Múzeum): *Szent Márton és édesapja katonai tevékenysége*

Dr. Zágórhidi Czigány Balázs (Vas Megyei Kormányhivatal): *Katonaszentek kultusza az Árpád-kori Vasvármegyében*

Dr. Tóth Ferenc (MTA BTK): *Gondolatok a szent Márton-kultusz újkori katonai jelenségeiről*

A konferenciát a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum, Szombathely MJV Önkormányzata Szent Márton Programirodája és az MTA Vas Megyei Tudományos Testülete szervezte.

BEYTHE ANDRÁS és FESTETICS IMRE EMLÉKELŐADÁSOK
című nemzetközi konferencia a Magyar Tudomány Hónapja alkalmából

Az konferencia helyszíne: Savaria Múzeum, Szombathely, Kisfaludy Sándor u. 9.

Az konferencia időpontja: 2014. november 25. (kedd), 14:00

A résztvevőket Dr. Puskás Tivadar, Szombathely Megyei Jogú Város polgármestere és Csapláros Andrea, a Savaria MHV Múzeum igazgatója köszöntötte. Az ülést Dr. Vig Károly, az MTA VATT elnöke nyitotta meg.

Elhangzott előadások:

Jakab Bálint (református lelkész, Szombathely): *Tiszteletes és tudós prédikátorok nyomában*

Dr. Balogh Lajos (Savaria Múzeum): *450 éve született Beythe András, a magyar nyelvterület második, Vasvármegyében megjelent füveskönyvének szerzője*

Keszei Balázs (Jurisich Miklós Gimnázium, Kőszeg): *Természet – Kőszeg – Festetics*

Dr. Szabó T. Attila (BioDatLab, Balatonfüred): *Génökológiai és kultúrnövény-kutatások a „Természet Genetikai Törvényei” (1819) újrafelfedezésében Szombathelyen (1987-2000)*

Dr. Nagy Melinda (Selye János Egyetem, Komárom, Szlovákia): *Gregor Mendel öröksége és napjaink genetikai kutatásai Szlovákiában*

Dr. Jávorka Levente (Szent István Egyetem, Budapest): *Hogy jutott el hazánkba az aranygyapjú? Festetics Imre állattenyésztői szemszögből*

Dr. Szabó István (Pannon Egyetem, Keszthely): *Festetics Imre és genetikai törvényeinek újrafelfedezése (1989–2014)*

A konferenciához kapcsolódva két helyszínen történt koszorúzás:

Kőszeg, Chernel utca, Chernel–Festetics-ház emléktáblája, 2014. november 25. (kedd), 11:00,

Kőszegpaty, kastély, temető, 2014. november 25. (kedd), 12:00.

Kőszegen köszöntőt mondott Dr. Vig Károly elnök (MTA VATT), Dr. Polgár J. Péter dékán (Pannon Egyetem, Keszthely), Dr. Gyurác József dékán (NyME SEK, Szombathely) és

Keszei Balázs igazgató (Jurisich Miklós Gimnázium, Kőszeg). Koszorúzott Dr. Szabó T. Attila (Beythe István PTT Társaság), Huber László polgármester és Básthy Béla alpolgármester (Kőszeg Város Önkormányzata), Dr. Vig Károly elnök (MTA VATT, Szombathely).

Kőszegpatyon köszöntőt mondott Mayerhoffer Attila polgármester (Kőszegpaty), Dr. Szabó T. Attila (Beythe István PTT Társaság) és Dr. Szabó István (Pannon Egyetem, Keszthely).

Koszorúzott Mayerhoffer Attila polgármester (Kőszegpaty), Dr. Szabó T. Attila (Beythe István PTT Társaság) és Dr. Balogh Lajos titkár (MTA VATT, Szombathely).

A konferenciát az MTA Vas Megyei Tudományos Testülete, a Beythe István Pannon Történeti Természetismereti Társaság és a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum szervezte.

„A MÁSIK LIVINGSTONE” MAGYAR LÁSZLÓ EMLÉKEZETE című tudományos ülés

Az előadóülés helyszíne: Savaria Múzeum, Szombathely, Kisfaludy Sándor u. 9.

Az ülés időpontja: 2014. december 18. (csütörtök), 14:00.

A résztvevőket Dr. Puskás Tivadar, Szombathely Megyei Jogú Város polgármestere és Csapláros Andrea, a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum igazgatója köszöntötte. Az ülést Dr. Vig Károly, az MTA VATT elnöke nyitotta meg.

Előadások:

Dr. Vig Károly (Savaria Múzeum): *Magyar László életútja és szerepe Afrika felfedezésében*

Dr. Kubassek János (Magyar Földrajzi Múzeum, Érd): *Magyar László afrikai kutatásai a geográfus szemével*

Dr. Puskás János (Nyugat-magyarországi Egyetem SEK): *Időjárási megfigyelések Dél-Afrikában Magyar László leírásaiban*

Dr. Horváth Sándor (Savaria Múzeum): *Más föld – más nép. Magyar László Középnyugat-Afrika társadalmáról*

A tudományos ülést koszorúzás előzte meg: Magyar László emlékmű, Szombathely, Károlyi Gáspár tér, 2014. december 18. (csütörtök), 13:00.

Köszöntőt mondott Dr. Kubassek János igazgató (Magyar Földrajzi Múzeum, Érd), koszorúzott Dr. Kubassek János igazgató (Magyar Földrajzi Múzeum, Érd), Dr. Puskás János intézetigazgató (NyME SEK, Szombathely) és Dr. Vig Károly elnök (MTA VATT, Szombathely).

Az előadóülést az MTA VATT és a Savaria MHV Múzeum közösen szervezte.

AZ ÉV ÉLŐLÉNYEI 2015-BEN című előadóülés

Az ülés helyszíne: Savaria Múzeum, Szombathely, Kisfaludy Sándor u. 9.

Az ülés időpontja: 2015. február 26. (csütörtök), 15:00

A résztvevőket Fodor István, a Klebersberg Intézményfenntartó Központ Szombathelyi Tankerületének igazgatója és Csapláros Andrea a Savaria MHV Múzeum igazgatója köszöntötte. Az ülést Dr. Vig Károly, az MTA VATT elnöke nyitotta meg.

Elhangzott előadások:

Dr. Vig Károly (Savaria Múzeum): *Az év rovára a nagy szentjánosbogár*

Dr. Szinetár Csaba (Nyugat-magyarországi Egyetem SEK): *Az év hala a kecsege*

Dankovics Róbert (Savaria Múzeum): *Az év kételtűje a dunai tarajosgöte*

Dr. Gyurácz József (Nyugat-magyarországi Egyetem SEK): *Az év madara a búbosbanka*

Dr. Kulcsár László (Sárvári Közös Önkormányzat, Sárvár): *Az év vadvirágai a „fehér szegfűk”*

Dr. Borovics Attila (Erdészeti Tudományos Intézet, Sárvár): *Az év fája a kocsányos tölgy*

Az előadóülést az MTA VATT és a Savaria MHV Múzeum közösen szervezte.

A rendezvényekről a helyi média előzetesen hírt adott, illetve az eseményt követő napokban az elhangzottakról beszámolt. Az ülések propagálása a sajtón kívül nyomtatott és elektronikus meghívók kiküldésével történt. Az előadások látogatottsága a helyszínek befogadóképességéhez mérten 95–100%-os arányt mutatott. Az *Év élőlényei 2015* ülést a résztvevők nagy száma miatt meglehetősen zsúfoltságban kellett megtartanunk.

Az MTA VATT támogatásával 2014-ben jelent meg Nagy Ferenc: *Vas megye nagylepkéi (Macrolepidoptera)* című monográfiája. A kiadvány impresszumában az MTA VATT támogatóként jelent meg.

2015-ben az MTA VATT Alapító Okiratában foglalt célok mentén a következő előadóüléseket tervezi:

- a *Herman Ottó Emlékév* kapcsán tudományos ülés szervezése Herman Ottó munkásságáról, kiemelten Vas megyei kapcsolatairól.
- az UNESCO *Fény Nemzetközi Éve* alkalmából tudományos ülés szervezése a Szombathelyi Tudományos Társasággal (Societas Scientiarum Savariensis) közösen.
- a megyeszékhelyen jelentkező növényvédelmi, madárvédelmi, természetvédelmi problémák kapcsán tudományos ülés szervezése a PRENOR, a Vas Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága és az Őrségi Nemzeti Park Igazgatósága szakembereinek bevonásával;
- a 2016-os *Szent Márton-év* kapcsán tudományos ülés szervezése a **Szent Márton utazásai** témakörben a Savaria MHV Múzeummal közösen;
- A *Magyar Tudomány Napja* rendezvénysorozat szombathelyi rendezvényeinek koordinálása, megszervezése.

Az *Év élőlényei 2015* kampány mentén Szombathely általános iskolásai részére külön programokat kínál a VATT.

Az Együttműködés tapasztalatai

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a hivatkozott Együttműködési megállapodásban foglaltaknak megfelelően a működési költségek támogatásával támogatta az MTA VATT-ot. Az MTA VATT rendezvényei meghívóján és egyéb kommunikációjában az Önkormányzatot, mint támogatót feltüntette.

Az MTA VATT irányába **Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata** felől az *Együttműködési megállapodás*-ban foglaltaknak megfelelő konkrét megkeresés nem érkezett.

Szombathely, 2015. március 5.

/:Prof. Dr. Vig Károly:/
elnök

MELLÉKLET

A Magyar Tudományos Akadémia Vas Megyei Tudományos Testülete által 2014-ben és 2015 márciusáig megvalósított rendezvények médiában történt megjelenése

AZ ÉV ÉLŐLÉNYEI 2014 című előadóülés

Némethy Mária: Ezek az év élőlényei 2014-ben. Tanácskozás a Savaria Múzeumban. – *Vas Népe*, **25**: 1., 5. (2014. január 30.) (Fényképekkel) [vaol.hu - <http://vaol.hu/allatvilag/ezek-az-ev-elolenyei-2014-ben-1600375>]

SZTV Híradó (2014. január 30.)

sztv.hu - <http://www.sztv.hu/hirek/az-ev-elolenyeirol-tartottak-eloadast-biologusok-a-savaria-muzeumban-20140130>

szombathelyi7.hu - <http://szombathelyi7.hu/hirportal/ter-kep/1870-a-tuzok-lett-az-ev-madara>

SZTV *Szombathely ma* című magazinműsor – stúdióvendég: Vig Károly (2014. február 5.)

Balogh L., Keszei B. (2014): „116 éves” szibériai nőszirm. – *Szombathelyi 7*, **2**(20): 17 (máj. 30.). http://szombathelyi7.hu/pdf/szombathelyi7_2014_20.pdf

ÉLENJÁRÓ ELÖLJÁRÓK 1.

Lánchíd Rádió – beharangozó (riport Csapláros Andreával)

Magyar Katolikus Rádió Szombathely – beharangozó

ÉLENJÁRÓ ELÖLJÁRÓK 2.

Gál József: Élenjáró előljárók. Szombathely, Savaria Múzeum, 2014. október 2. – Vasi Szemle, **6**(2014): 758-759. - Az előadássorozat második estjén elhangzott előadásokról (Kiss Gábor: Kinek mit köszönhet a város? A város középkori földesurai; Zágórhidi Czigány Balázs: "Mi, Szombathely város bírása, hegyemestere és esküdtjei". Szombathely előljárói a középkorban)

Credo Rádió – beszélgetés Sosztarits Ottóval (2014. október 15.)

SZENT MÁRTON, A KATONA című előadóülés

Magyar Katolikus Rádió Szombathely – interjú Csapláros Andreával

Credo Rádió – beszélgetés Csapláros Andreával (2014. november 10.)

Ölbei Livia: Márton, a katona: tárlat és előadók. – *Vas Népe*, **262**: 7. (2014. november 11.), Híradás a Savaria Múzeumban november 11-én nyíló, „Szent Márton, a katona” című kiállításról.

alon.hu - Szent Márton, a katona - kiállítás nyílt a Savaria Múzeumban - <http://www.alon.hu/szent-marton-kiallitas-tortenelem-savaria-muzeum/szent-marton-katona-kiallitasmegnyito-savaria>

nyugat.hu - Fegyver- és egyenruha-rekonstrukciók mutatják be, milyen katona volt Szent Márton - http://www.nyugat.hu/tartalom/cikk/szent_marton_kiallitas_szombathely

Magyar Katolikus Rádió Szombathely – interjú Kiss Gáborral

SZTV Híradó (2014. november 12.)

SZTV *Szombathely ma* című műsor – beszélgetés, vendégek: csapláros Andrea, Zsámbéky Monika, Orbán Róbert

szombathelyi7.hu - <http://szombathelyi7.hu/hirportal/kultura/5105-szent-marton-a-katona>

Blikk (2014. november 13.)

blikk.hu - http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/ilyen-ruhat-viselt-szent-marton-2303677

SZTV *Kalendárium* című műsor – vendég: Anderkó Krisztián

FESTETICS IMRE ÉS BEYTHE ANDRÁS EMLÉKÜLÉS

SZTV Műhely - vendég: Vig Károly, Balogh Lajos

SZTV Híradó 2014. november 25.

sztv.hu - <http://www.sztv.hu/hirek/emlekulest-tartottak-a-savaria-muzeumban-20141125>
vaol.hu

Balogh L. (2014): 450 éve született Beythe András, a második magyar füveskönyv szerzője. – *Szombathelyi* 7, 2(44): 18 (dec. 6.). http://szombathelyi7.hu/pdf/szombathelyi7_2014_44.pdf

Vig K. (2014): 250 éve született Festetics Imre, a természet genetikai törvényeinek első megfogalmazója. – *Szombathelyi* 7, 2(44): 18 (dec. 6.). http://szombathelyi7.hu/pdf/szombathelyi7_2014_44.pdf

MAGYAR LÁSZLÓ EMLÉKÜLÉS

SZTV Híradó 2014. december 19.

sztv.hu - <http://www.sztv.hu/hirek/magyar-laszlo-afrika-kutatora-emlekeztek-20141219>

SZTV *Kalendárium* című műsor – vendég: Vig Károly

Tanai Ibolya: A másik Livingstone. Magyar László emlékére szerveztek tudományos ülést. – *Vas Népe*, 300: 7. (2014. december 27.). A 150 éve elhunyt Afrika-kutatóra emlékeztek a Savaria Múzeumban. A tanácskozáson elhangzottokról. – Fényképpel

vaol.hu - <http://vaol.hu/hirek/a-masik-livingstone-1668252>

szombathelyi7.hu - <http://szombathelyi7.hu/hirportal/kultura/5430-magyar-laszlor-emlekeztek>

Credo Rádió – vendég: Horváth Sándor

NAGY FERENC: VAS MEGYE NAGYLEPKÉI

Nagy Ferenc: Vas megye nagylepkéi (Macrolepidoptera) című könyve megjelenése alkalmából stúdióbeszélgetés a Szombathelyi TV-ben (2015. február 18.)

AZ ÉV ÉLŐLÉNYEI 2015 című előadózás

Credo Rádió – 2015. január 29. Beszélgetés Dr. Vig Károllyal

Szombathelyi TV, Műhely – Stúdióbeszélgetés az előadózásról Dr. Vig Károllyal (2015. február 25.)

Szombathelyi TV Híradó (2015. február 26.)

Szombathely, 2015. március 5.

Prof dr. Vig Károly
az MTA VATT elnöke